

Slovo k povzbuzení na neděli 18. ledna 2026, na **2. neděli v liturgickém mezidobí – A**
Biblická čtení: Iz 49,3.5-6; Ž 40; 1Kor 1,1-3; Jan 1,29-34

Milé sestry, milí bratři,

máme první neděli letošního **liturgického mezidobí**, které bohoslužebně připomíná čas Kristova **veřejného působení**, jak o něm svědčí jednotlivá sepsání evangelia. Tedy ony nějaké dva, tři podivuhodné roky mezi Ježíšovým křtem a jeho pašijemi.

Evangelium nás dnes ale ještě přenáší spíše na sklonek doby vánoční, do minulé neděle, kdy jsme slavili svátek **Křtu Páně**. Evangelista Jan o Kristově křtu v řece Jordán sice přímo nepíše, nicméně před námi rozevírá svědectví Jana Křtitele o rozpoznání Krista jako «beránka Božího, který snímá (sejme) hříchy světa», a reprodukuje Křtitelova slova na Kristův křest se vztahující: Jak se při něm se otevřelo **nebe**, zazněl **Otcův hlas** a na **Syna** sestoupil **Duch** jako holubice. «A já jsem to viděl a dosvědčuji: To je Syn Boží» říká slovy evangelistovými Jan.

Jistěže, **výběr** biblických textů při mši je dílem lidí – dílem tradice, dílem výběru liturgické komise. Ale přesto i skrze něj, skrze načasování jednotlivých textů k nám může Bůh promluvit. Vždyť jde o Písmo svaté, v němž Boží hlas a ozvěnu Slova můžeme slyšet vždy. Možná ne nadarmo tak **na začátku liturgického mezidobí**, doby i našeho **všedního života**, máme před sebou biblické texty propojující **Kristův křest** s jeho (budoucím) **utrpením**.

Janova slova «hle, beránek Boží, který snímá hříchy světa» totiž bezpochyby **ukazují** na Kristovo budoucí **utrpení**, na **kříž**, na jeho zástupnou oběť na **kříži**, jakožto vyústění a vrchol jeho veřejného působení.

Znovu stojí za to si v této souvislosti připomenout známou a již tolikrát citovanou geniální intuici německého renesančního malíře Matthiase (či Mathise) **Grünewalda**, který na svém slavném deskovém Isenheimském oltáři postavil **Jana Křtitele** ve výmluvném gestu ukazujícím **prstem** nahoru přímo **pod kříž**, ač v době Ježíšova ukřižování byl už dávno po smrti, a pod křížem nakreslil **beránka** s kalichem pro **krev** vytékající z Kristova boku.

Ostatně minulou neděli jsme mohli rozjímat o takovém **výkladu Kristova křtu** starými církevními otci, kteří v Ježíšově **sestoupení do vod** četli jasný odkaz na jeho budoucí **utrpení**.

Propojení Kristova křtu s jeho budoucím utrpením ještě umocňuje sám **obraz beránka** a v dnešní bohoslužbě i **čtení první** z proroka Izaiáše, část jednoho ze **zpěvů o Hospodinově služebníku**, proroctví už nejranější křesťanskou tradicí vztažené na Krista trpícího, Beránka bez poskvrny vedeného na porážku.

Kristus jako vtělený Boží Syn – pro nás hřích – prostě **není bez kříže**. Už jeho **veřejné působení** začínající křtem bylo křížem poznamenáno, v **smrti na kříži** pak nakonec vyústilo. Ani naše **křesťanská existence** – pro nedokonalost světa a porušenost nás lidí – tudíž **nemůže být bez kříže**. A ani žádný **lidský život** bohužel nemůže zůstat bez bolesti a oběti. Takový je svět.

Některé **kříže**, různé **bolesti** a všemožná **trápení** na člověka **přicházejí**, aniž by se je sám zvolil, nemůže před nimi leckdy utéci, zdají se být **nevyhnutelnými**. Jiné si všemožně **způsobuje sám**, někdy vědomě, jindy nevědomky. A konečně některé kříže si člověk i **dobrovolně volí**, aktivně je přijímá anebo dokonce **vyhledává**; to jsou kříže oběti, jež s sebou přináší **lásku**.

Naš **život**, a to i ten všední, obyčejný, takový je. A naše „**pokřtěnost**“, ponoření do Kristovy smrti, toto předznamenává a dává tomu za pravdu.

Dnešní evangelium – zvlášť slova Křtitele, která opakuje kněz při každé mši svaté, když pozdvihne chléb a víno proměněné v Tělo a Krev Kristovy – nám **pohledem na Krista-Beránka** vedle mnoha dalšího chce ukázat **cestu**, jak s vlastními kříži **naložit**, ať jsou jakéhokoli původu či důvodu.

Již samo připomenutí, že i celá **Kristova** pozemská **existence** od samého začátku spěla **ke kříži**, nám chce pomoci aspoň trochu **uchopit** svá různá **trápení nejenom** jako trpnou a nevyhnutelnou **součást** existence, ale i jako něco, co **má** i **navzdory** své nesmyslnosti a bolestnosti **také smysl**. Smysl nejen obecně **lidský**, posilující v duchu antického **per aspera ad astra** („přes překážky ke hvězdám“), ale i smysl vpravdě **teologický**: Každý kříž může být pochopen a uchopen i jako tajemný, nepatrný **podíl na bytí Božího beránka**, jako nepatrné **připojení se ke kříži Pána Ježíše**. Může se stát onou cestou nesení kříže, k níž nás sám Pán Ježíš přeci vícekrát v evangeliu vybízí.

Pochopíme-li navíc **obraz beránka** – ve světle starozákonní tradice – jako zvířete užívaného pro **zástupnou oběť za hříchy**, a tím pádem jako předobraz **Krista ukřižovaného**, pak v něm opravdu můžeme číst i jakési **pozvání** k tomu, co křesťanská tradice nazvala tajemným **zadostiučiněním za hříchy** ze strany člověka: **Dolehnou-li** na nás nějaké kříže, které nemůžeme odvrátit, ať jsou jakéhokoli druhu, pak je můžeme uchopit jako jakési **zadostiučinění za hříchy své i hříchy ostatních lidí**. Jako jakousi **smírnou oběť**, duchovně spojenou s obětí Pána Ježíše.

Čímž jejich zmaru dáme aspoň nějaký **smysl**, možná i Boží smysl, učiníme je **bolestně prospěšnými**. Ostatně v dějinách křesťanství máme **nejednoho světce**, který svá různá trápení nabízel jako **smírnou oběť za hříchy světa**, třeba i ty nejděsivější a nejpalcivější. A že jich bylo, je a bude, bohužel.

Tímto způsobem můžeme však snad chápat nejen ty kříže, které na nás trpně dolehnou, ale i kříže **zvolené** aktivně, kříže, které s sebou přináší **oběť z lásky**. Protože nedokonalém a porušeném světě měla, má a bude mít **láska** z různých důvodů vždy i tento rozměr, rozměr laskavých **obětí a ztrát**. Jak už bylo tolikrát řečeno. A skutečná láska, jak praví Písmo svaté a jak se často připomíná, má mimo jiné sílu **přikrýt množství hříchů**. Našich i těch druhých. Což snad je právě ono zadostiučinění.

Obraz beránka, k jehož žití jsme dnes zvlášť zváni, **nemusíme** však chápat jen jako obětního zvířete. Je samozřejmě mnohem širší a členitější. **Beránek** – tak je tomu v bibli i v antické kultuře – je i symbolem **nevinnosti, nezákeřnosti, poslušnosti** či **pokory**. I takový byl i **Kristus**, takové by měly být rozměry i **naší** lidské a křesťanské **existence**.

A když jimi – narozdíl od Ježíše – **není nevinnost** (jakože u nikoho z nás není), kéž jsou jimi o to více **pokora a nezákeřnost**, poslušnost základnímu přikázání **lásky a milosrdenství**. Umění i **prohrát**, nechat se vést **na porážku**, je-li jí dosaženo větší **dobro**.

A chceme-li být ještě obraznější, kéž i **vlna** naší existence, naše vnější stránka, do níž se halíme, **zahřeje** u srdce i naše bližní. Kéž by náš **život hrál** i druhé. Ale i to vyžaduje někdy nějakou tu **střížnu**

Milé sestry, milí bratři, jistě by se **obraz beránka** na začátku Kristova veřejného působení mohl rozvést mnohem více a lépe než takto málo a neboze. Ale zkusme si třeba i na něco z výše řečeného vzpomenout, když při mši svaté zase uslyšíme «hle, beránek Boží, který snímá hříchy světa».

Beránky, kteří i **díky** svému **vztahu s Kristem** mohou **snímat** cosi **z hříchů světa**, bychom nějak měli být i **my**. Přijmeme-li, ponese-li či si zvolíme **kříž** jako součást svého života. Když **pokora a dobrota** nebudou jen heslem, žvástem a frází, ale čímsi, oč se **reálně snažíme**. Obraz **beránka Božího snímajícího hříchy** je krásný a Boží. Měli bychom se jej proto pokusit – s Boží pomocí – aspoň trochu přenést, **přetransformovat**, absorbovat i do svého **všedního života**...